

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administratiunea:
Brasiovu, piatîa mare Nr. 22. — „Gazet'a" ose:
Joi'a și Duminec'a.

Prețulu abonamentulu:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. correspondenti.
Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 61.

Joi, 12 Augustu | 31 Iuliu

1880.

Brasiovu 12 Augustu/30 Iuliu.

Este greu a te orientá in chaosulu de idei, dorintie, planuri, tendintie și aspiratiuni ce domnesc cu privire la viitorea dezvoltare a lucrurilor pe peninsul'a balcanica. Trei factori principali concurgu in a complica situatiunea orientala, popórele crestine, cari aspira la libertate și independentia, statulu turcescu, care se silesce din respoteri de a paralisá miscarea nationala-revolutiunara din provinciile sale, voindu a-si conservá astfelu viéti'a, și si-o vede amenintata din tóte partile și in fine statele europene, marile poteri, cari se folosescu de fanatismulu popóreloru nu mai puçinu, cá si de slabițiunea inaltei Pórté otomane, spre a-si realiza planurile lor egoistice asupa Orientulu european.

Turci'a cu popórele ei crestine și mohamedane joacă prin urmare in marea tragedia, ce se desfășura inaintea ochiloru lamei, mai multu unu rol passiv, adeveratii actori sunt marile poteri, ceea ce se petrece pe peninsul'a balcanica nu este decât rezultatulu intrigeloru și alu agitatiuniloru lor. Nici fericirea Turciei nici aceea a popóreloru ei nu forméza obiectulu principalu alu ingrijiloru diferiteloru cabineté, ci ceea ce le preocupá di și nópte este grigea cumu se'si asigure mai bine interesele in acést'a parte a Europei, cu alte cuvinte statele mari europene, vedindu cá se apropia mórtéa Turciei, 'si dau tóte silintiele de a se asigurá de o parte cátu mai mare din mostenirea ei déca nu directu, cáci mostenitori legitimi potu fi numai popórele orientale, celu puçinu indirectu, devenindu esecutori testamentari ai Sultanulu și curatorii acestoru popóre minorene.

Primulu ministru alu Angliei Mr. Gladstone pe-i dreptu a respicatu marele cuventu cá Orientulu este alu popóreloru orientale, dér' ce va se dica acestu principiu politicu in realitate? Nu vrea se dica alt'a decâtu cá Angli'a nu va suferi niciodata cá Orientulu se intre in sfer'a de putere austriaca séu russésca. Politic'a de ocupatiune austriaca a produsu apropiarea intre Angli'a și Russi'a, cari se temu cá se nu fia scurtate la impartirea pradei, și pentru cá Austri'a se nu aiba timpu de a se consolidá in nou'a s'a positiune orientala, Mr. Gladstone pune tóte in miscare spre a fortiá o solutiune cátu mai grabnica a cestiunei grece și muntegrine.

Congressulu dela Berlin a doveditu cá tóte puterile se invoiescu cá Turci'a se fia scósa din Europ'a; unele voru inse o mórté grabnica a ei, altele i-ar' lungi firulu vietiei péna la acelu momentu candu se voru semti destulu de tari spre a-si asigurá partea leului la impartieála. Angli'a și Russi'a facu totu spre a scurtá vieati'a Russiei, Austro-Ungari'a se teme de-o catastrofa orientala din simpl'a cauza, cá nu se semte inca consolidata in intru. Comitele Taaffe sè afla abia la inceputulu operei sale și situatiunea in Ungari'a devine totu mai amenintatóre pentru monarchia.

Este interessantu a vedé cum Mr. Gladstone preserie Turciei dosele cele mai tari de chinina, pre candu br. Haymerle se sfortiéza de a-i sustiené viéti'a prin totu felulu de paliative. Péna acuma sanselle mai mari paru a fi pe partea baronului Haymerle, care are la spate pe Bismarck. Deocamdata trebuie se ne bucuramu, cá planuriloru destructóre ale Russiei și Angliei se opune politic'a conservativa austro-germana. Nu este nici decum in interessulu Romaniloru, cá sè se accelereze caderea Turciei. Cu cátu i se va lasá timpu mai multu Romaniei pentru consolidarea ei interiera, cu atátu garanti'a esistenției ei va fi mai mare.

Nimenea nu póte prevedé cu siguritate ce voru aduce lunile viitóre. Bine face dér' Romani'a se nu sta cu manile in sinu, candu totu Orientulu se arméza, ci 'si ascute și ea gloriós'a spada. Póte

cá dilele Turciei se fia deja numerate și catastrofa se fia mai aprópe decâtu amu crede. In ori-ce casu e bine a fi gat'a pentru ori-ce eventualitate.

Visit'a ce-o va face principele Carolu curtii austriace la Ischl, unde se va intalni și cu unchiulu seu, imperatulu Wilhelm, este sub impregiurările actuale de cea mai mare insemnatate. Dorimu cá Domnitoriulu Carolu se-i succéda de a se asigurá de scutulu Austro-Germaniei, inse asia, cá Romani'a se nu fia silita a aduce jertfe, ce nu stau in proportiune cu ajutorulu ce i-s'ar' dá.

Deakisti séu Kossuthiani?

In numerulu trecutulu amu constatatu curentulu, care agitéza spiritele in timpulu de față in Ungari'a. In adevere diuarele, cari péna eri treceau inea de organele, in cari mai gaseau încátuva adpostu ideile lui Déak, adeveratii stélpi ai hybridulu dualismu, astadi mai tóte au intorsu fói'a: astfelu, cá nu mai póte fi nici o indoiéla, cá si cele mai doctrinare organe deakiste voru trece fara nici o ceremonia in castrele Kossuthianiloru. O urmare inevitabile a unei asemenea schimbări a referintieloru politice in Ungari'a va fi, — cumu observa fórté nemeritu S. d. Tagbl. — cá in curéndu nu vomu mai vedé față in față decâtu dóue stindarte politice in Austro-Ungari'a: Stindartulu lui Kossuth, simbolulu deslipirei totale a Ungariei de Austri'a de o parte, și stindartulu negru-galbinu alu casei habsburgice, simbolulu statulu centralistu austriacu de cealalta parte.

Pentru a imprastiá ori-ce indoeli, ce aru mai poté exista in acésta privintia reproducemu aci din „P e s t i N a p l o“ (Nr. 194 din 29 Iuliu) urmatórele consideratiuni, cari dovedescu pe deplinu trecerea celui mai vechiu și fidelu organu alu ideiloru politice ale lui Déak in castrele p a r t i d u l u i i n d e p e n d e n t i e i.

„Situatiunea interna a monarchiei austro-ungare da anse la serióse meditatiuni. Este imposibilu a ignorá impregiurarea, cá intre popórele monarchiei s'au dezvoltatu și se desvólta pe di, ce merge, nisce contraste, cari lucréza cu o gróznica fortia la darapanarea statulu. Nu se póte negá, cá intre popórele tierile și provinciile monarchiei, intre dreptulu lor publicu și intre aspiratiunile lor politice nu exista nici o cohesiune organica; Galiti'a și Tirolulu, Boemi'a și Triestulu, Salisburgulu și Dalmati'a nu sémana un'a cu alt'a si potu se se desfaca ori candu; de asemenea nici Ungari'a și Croati'a nu sunt totu un'a. Unitatea exista numai in comunitatea dinastiei; déca ar' disparé acést'a, atunci monarchi'a nu 'si-ar' mai poté conserva actual'a consistentia nici chiaru unu anu de dile. Pe timpulu absolutismulu și alu guvernulu dicasterialu principele comunu erá unu factoru mai mare in viéti'a statulu și unu centru mai puternicu in monarchia, decâtu astadi, candu a incetatu cu totulu vechiulu patriarhalismu și conceptulu legitimistu se marginesce in cercuri mai restrinse.“

„Unu singuru principe si o dinastia comuna considerata in sine nu mai constituiescu astadi o garantia suficiente pentru esistenția ulterioare a monarchiei. Partile constitutive ale acestei bebrane monarchii de trei sute de ani au devenitu numai in timpulu din urma asia de dusimane un'a altei'a, încátu traiulu lor laolalta a devenitu indoiosu. Dóue rase, cea germana și cea slavica se lupta un'a cu alt'a pentru suprematia. Libertatea nu le póte uni, ba ce este mai multu, constitutiunea forméza campulu de lupta, pe care se mesura un'a cu alt'a. Cu tóte acestea amú gresi, déca amu voise cautamu caus'a regretabilei confusiuni interne in libertatea constitutionale și déca amu voi se recomandam reintórcerea la absolutismu, pentru cá abstragendu dela aceea, cá o asemenea reintórcere este imposibilu, caus'a luptei și a concurentiei nu

zace in libertatea constitutionale, ci in evenimentele politice din afara.

„Triumfurile germane au surescitatu pe germani, victoriile slave pe slavi, și deórece aceste victorii nu le-au reportatu germanii și slavii din Austri'a, de aceea simpathi'a loru nationale trece preste frontiere și cauta viitoriulu nationalitatii in afara. Adevérulu este, cá ideii unitetiei germane și a unitatetiei slave a esserciatu o influentia distrugátóre asupra acestei monarchii și in deosebi asupr'a Austriei. Germani'a 'si essercéza puterea s'a de atractiune asupr'a nemtiloru ér' Russi'a asupr'a slaviloru și amendoue amenintia esistenția Austriei. Nu cá dóra ele ar' avé intentiuni de grandióse cuceriri pentru celu mai apropiatu viitoriu, nu! vecinatatea loru este caus'a destructiunei. Slavii respingiu supremati'a constitutionale a nemtiloru și in provinciile loru ceru supremati'a asupr'a nemtiloru, acést'a insemnéza lupt'a centralismulu cu federalismulu. Candu nemtii asuprescu pe slavi, atunci acestia alérga cu plansori la Russi'a, ceru ajutoriu dela ea și amenintia cu unitatea panslavista: candu inse ajungu in majoritate slavii și le facu nemtiloru vreunu neajunsu, atunci acestia se plangu cátra Germani'a și chiama pre prussiani in ajutoriu... In astfelu de impregiurari situatiunea esterióre capeta pentru monarchi'a nóstra o importantia funesta. Cu deosebire contine in sine pericule mari cestiunea orientale. Monarchiei nóstre i este cu neputintia de a mantiené pacea cu orice pretiu: de vreme ce se póte intemplá, cá se fia provocata la resbelu, se fia atacata cu intentiune și constrinsa se scóta sabi'a pentru aperarea s'a propria. Mai curéndu séu mai tardiu unu asemenea resbelu este inevitabilu și deórace elu dupa tóta probabilitatea sta in legatura cu cestiunea orientale, ne vomu incaiera cu Russi'a. Dér' din ori-ce parte va veni ataculu siguru este atát'a, cá in casulu unui desastru esistenția Austriei este pusa in jocu. Inimiculu invingetoriu afla in monarchia tienuturi, cari 'lu voru invitá se le anexeze. Monarchi'a, care preste totu nu este tocmai coerenta, este amenintata de a se destrama in casulu perderei unei campanii intocmai cá unu mosaicu, candu este lovitu de unu ciocanu. Germanulu, Slavulu, Italianulu voru fi de o potrivă gata de a 'si cauta in vecini o patria mai buna, in care ne mai avéndu a indurá nici o asuprire din partea dusimanulu și a-se lupta pentru esistenția s'a, presentulu și viitoriulu le va fi asiguratulu prin nescé connationali avuti și puternici. Germani'a, cu tóte cá este aliat'a nostra, nu va poté lasa pe Austri'a in manile unei Russii victorióse, ci 'si va luá mai bine ea insusi partea s'a. Viitoriulu monarchiei austro-maghiare este prin urmare in casulu unei campanii nenorocite fórté indoiosu. Aceia, cari au lasatu se se desvolte unitatea germana in resbelulu francesu și ideii unitatetiei slave in resbelulu orientalu, au adusu monarchi'a in acésta situatiune. Tóte confusiunile nóstre interne și esterne 'si tragu originea din acésta sorginte. Si cine ne garantéza, cá intr'unu resbelu esteriору vomu invinge noi? Sórtea bataliiloru o cunósce numai D-dieu.“

„Dinasti'a are conscientia de acésta rea situatiune și vede, cá forti'a suprema, care tiene totulu laolalta este in persón'a principelui, cu deosebire in stimat'a și iubit'a personalitate a lui Franciscu Iosifu, regele nostru și imperatulu Austriei; ea face totulu pentru a alipi catu se póte mai tare de dinastia pe singuraticeloru popóre, ce se hartiuiescu. Acést'a este caus'a, cá monarchulu se aréta amicabilu odata cátra Vieu'a și cátra nemti, precumu s'a iutemplatu la serbarea tiralioriloru, altadata visitéza Boemi'a și Moravi'a, acumu pléca in Galiti'a și in Bucovin'a, dupa aceea vine se petróca timpu mai indelungatu in Ungari'a etc. Ele castiga popórele, acést'a inse póte suplini numai cu greu lips'a ideei politice, de care suferé monarchi'a. Indata ce M. S'a pléca, incepe numai de-

cătu din nou lupt'a nationalitatiloru si a provinciiloru cu o mai mare inversiunare. Servesce M. Sale de cea mai mare onóre, că in asemenea impregiurari n'a cugetatu la restaurarea absolutismului, ba in Austria a respinsu tóte propunerile facute spre acestu scopu; M. S'a nici chiar in critic'a situatiune esterióra, candu cért'a popóreloru monarchiei paralisá ori-ce actiune — despre ceea ce resbelele francesu si orientalu sunt esemple vii — n'a vatematu dualismulu introdusu de dragulu unguiloru.

„Fiindu-cá monarchi'a se afla in o asemenea situatiune si constitutiune, noi maghiarii trebuie se ne cugetamu la viitorulu si la atitudinea nóstra propria, pentru că noi n'avemu alta patria, aci trebuie se traimu, aci trebuie se murimu. Ce politica trebuie se urmarimu noi, cá se nu jignimu interesele monarchiei, care sunt ale nóstre proprii, cá se servimu cu credintia pe regele nostru pena in sférsitu, dér' ca si la eventualitatea cea mai rea se contamu pe aceea, că ne potemu salvá patri'a in ori-ce impregiurari?“ Raspunsulu la acésta intrebare 'lu da „P e s t i N a p l ó“ in Nr. 195 din 30 Iuliu.

Cronic'a evenimenteloru politice.

Diarele germane se ocupa multu de caletori'a imperatului Austriei in Galiti'a si de visit'a imperatului Wilhelm 'alu Germaniei la Ischl. Cătu despre caletori'a monarchului in Galiti'a se credea că ea va fi amanata din respectu cătra Russi'a, care nu vede cu ochi bunici-o manifestatiune nationala polóna, aiba ea si numai scopulu de a dovedi fidelitatea cătra tronulu austriacu. Fiindu-cá inse caletori'a in Galiti'a a Maj. Sale s'a hotaritu definitivu a se face cu finitulu lui Augustu, „National Ztg.“ din Berlinu crede că acést'a este unu simptomu fórté satisfacétoriu alu situatiunei. Este intrebare numai că ce situatiune are in gandu fóia berlinese. Relatiunile cu Russi'a negresitu că nu voru deveni mai bune dupa caletoria, asiadér' situatiunea in partea acést'a nu póte fi nicidecum imbncuratóre. Austri'a, care se semte acuma sigura de radiemulu Germaniei nu mai crede de lipsa a crutiá susceptibilitatule Russiei, de aci vine că caletori'a in Galiti'a nu a fostu amanata. Dér' in ce consista „symptomulu satisfacétoriu alu situatiunei?“ Noi nulu potemu observa, din contra ni se pare că prin aceea că Austri'a la sfaturile Germaniei se departéza totu mai multu de Russi'a situatiunea devine mai acuta.

Imperatulu Germaniei a sositu Marti in 10 Aug. la Ischl. Imperarulu Austriei a mersu intru intimpinarea s'a pēna la Obentraun. Intalnirea reinoita a celoru doi imperati, capeta o insemnatate deosebita politica si prin aceea că, dupa cum se anuntia, va merge la Ischl si principele Carolu, care a trecut astadi (10 Aug.) prin Brasiovu caletorindu spre Vien'a, apoi că principele Serbiei Milan se afla deja la Ischl. Si intalnirea dela Ischl dovedesce că Austri'a s'a deslipitu de Russi'a si s'a aruncatu cu totul in braçiele Germaniei. Viitórea desvoltare a cestiunei orientale anevoie va vedé earasi pe tóte trei imperatii conclucrandu impreuna.

Pentru atitudinea Francei in cestiunea greco-turcésca sunt de mare interessu urmatórele observatiuni ce le face diarulu parisianu „Le Temps“:

... Acumu, dupa ce Pórt'a avú doui ani vreme, cá se 'si pregátésca resistenti'a s'a se schimba in Angli'a si cabinetulu si politic'a, si celu d'antaiu propune aplicarea fortiei. Franci'a se opune; ea voiesce acumu cá si mai nainte sē se dé greciloru partea, ce li se cuvine din mostenirea turcésca, dér' nu prin forti'a armelor. Europa a lasatu se tréca timpulu favorabilu si de aceea trebuie se astepte revenirea unui momentu favorabilu. Noi simpatisamu cu Grecii, dér' nu potemu se ne abatemu pentru densii dela scopurile nóstre nationale. Franci'a scie ce vrea. Ea refusa o intropindere de aventuri alu caroru scopu nu 'lu-a cunoscutu lamuritu si prin care ar' poté se fia dusu mai departe de tient'a propusa. Soldatii sei sunt aci spre a aperá propriile ei fruntarii, ér' nu pe aceléa ale Muntenegrului séu Greciei.“

„Franci'a a culesu urite multumiri pentru spriginulu datu altoru popóre: i s'a disu: Europ'a nu esista si fiacare tíera ingrigesce pentru sine. Ea a trebuitu se créda acést'a; dér' spre a aretá, cá nu se da in laturi, ea se unu cu hotaririle diplomatice comune si voiesce chiaru a luá parte la demonstratiunea de flote din marea Adriatica, inse

remane hotarita a nu versá o mica picatura de sávge macaru pentru alte scopuri, de cătu exclusivu pentru celu nationalu.“

„Nu tagadumu Angliei dreptulu de a interveni pentru ideile religióse séu dragostele homeriane ale d-lui Gladstone; noi nu impedemu nici pe statele acelea, cari se afla mai in apropiare de Dunare de a atitiá de timpuriu cestiunea orientala, dér' stam de o parte de ori-ce complicatiune. Franci'a a esitu cu manile góle din congressu si de aceea voiesce se'si consacre tóte fortiele propriei sale ridicari. Unu guvernulu, care ar' voi se urmeze o alta politica, ar' fi resturnatu de simtiementulu nationalu.“

Dela Asociatiunea transilvana.

pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

Turd'a 8 Augustu 1880.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Adunarea presenta dela Turd'a se póte numerá intre cele mai bine cercetate din anii ultimi. Vreo doue sute de Romani inteligenti din tóte partile tieri erau de façia eri la deschidere. Alaltaeri, Vineri in 6 l. c., avú locu primirea solemnela a comitetului Asociatiunei. Desu de diminétia era adunatu la gar'a din Ghirisiu unu numeru mare de inteligenti si de poporu asteptandu sosirea comitetului. In curtea dela gara se ivaltiá unu frumosu arcu de triumfu lucratu in tricoloru si cu inscriptiunea: „Bine ati venit.“ Dela comitetu au sositu vicepresiedintele Bologa, secretarii G. Baritiu si Dr. Hodosiu si cassierulu Stejariu. Afara de acesti'a erau de façia mai multi distinsi membrii de ai Asociatiunei din diferite tienuturi, intre cari se vedeau si doi óspeti din Romani'a libera d. directoru gimn. din Giurgiu N. Drocu Barcianu si d. Const. Floru siefu de statia teleg. post.

Comitetulu Asociatiunei fú salutatu printr'o elocenta vorbire de cătra d. Simionu Popu in numele Romaniloru din Turd'a si giuru. D. vice-presiedinte multiami in termeni caldurosi si apoi se suira cu totii in trasuri si intrara in Turd'a.

Sambata in 7 l. c. dupa serviciulu divin membrii Asociatiunei tramisera pe la 10 óre o deputatiune se invite pe vice-presiedintele la adunare, care avea a se tiené in biserica. D. v-presiedinte sosindu in biserica, deschise siedint'a in termini scurti salutatori. D. Dr. Ioane Ratiu salutá apoi adunarea in numele Turdeniloru intr'o vorbire simpatihica, care fú ascultata cu mare placere si intrerupta de strigari de „Se traiésca.“

Presiedintele face amintire de pierderea mai multoru membri ai Asociatiunei, cari au repausatu in decursulu anului: Popa George, Dr. Stoia din Blasiu, Simeonu Balintu din Rosia, Dem. Andronicu si Moisa Toma din Sibiu. Adunarea da espressionu pärerii sale de reu prin sculare.

Urméza alegerea Secretariloru ad hoc; se alegu: Dr. Alessi, N. F. Negrutiu si Andreiu Cosma. Dr. Hodosiu cetesce raportulu despre activitatea comitetului; Adunarea ilu ia spre sciintia. Raportulu despre cassa se considera că cetitu si Dr. Alessi in absentia bibliotecarului dá cetire raportului acestuia despre biblioteca si unoru propuneri ale lui. Dr. Barcianu si An. Trombitiasiu facu apoi unele propuneri, cari se predau comisiunei pentru propuneri.

Mai departe se alegu membrii: a) in comisiunea pentru esaminarea scoteliloru: Filipescu, Dr. Brandusianu, An. Popu. b) in comisiunea pentru inscrierea de membri si incassarea de tace: Al. Romantiai, Danciu si Cigarénu c) in comisiunea pentru budgetu: I. Antonelli, Dr. Colceriu, I. Galu, Trombitiasiu si Andreica d) in comisiunea pentru propuneri: G. Popu, Dr. Alessi, Part. Cosm'a, N. F. Negrutiu si Z. Boiu. — Se cetescu trei telegrame de felicitare: dela Patriciu Barbu din Reginu in numele Romaniloru de acolo; dela mai multi Romani aflatori in Valcele; dela Hosu-Longinu din Dev'a in numele membriloru de acolo. — Se presinta mai multe rogari, ce se transpunu comisiunei pentru propuneri.

Presiedintele anuntia in fine că au fostu insinuate cu totul optu disertatiuni si adeca a insinuatu

1) G. Baritiu trei disertatiuni: a) Documente istorice relative la mongafi'a reg. rom. granit. de pedestrime din Transilvani'a. b) Recensiune asupra cartii „Convorbiri economice de I. Ghica.“ c) Istori'a sclaviei in anticitate la Egipteni, Evrei, Greci, Romani, in necsu cu istori'a feudalismului din evulu mediu pēna la 1848.

2. Sim. Popu: „Despre Turd'a si giurulu ei.“
3. Simione Stoic'a: „Despre versatu si bubatu.“
4. Iustinu Pappfy: „Despre Darwinismu.“
5. Dr. Alessi: „despre Romanii la Plevn'a.“
6. Andreiu Cosm'a: „despre Philoxera.“

Dupa ce d-nii G. Baritiu si S. Popu au renunciatu la cetirea tractatelor loru d. Sim. Stoic'a a datu cetire tractatulu seu, care a fostu aplaudatu de publicu. Siedint'a s'a incheiatu apoi la óra 1.

La 4 óre d. a. s'au intr'unitu vre-o 160 persóne la unu banchetu in localulu dela „Sóre“. Afara de membri romani au mai luat parte la acestu banchetu si mai multi onoratori din Turd'a, intre cari comitele supremu, br. George Kemény, vice-comitele si primariulu orasiului. In decursulu banchetului a esecutatu music'a vestita dela Abrudu mai multe piese nationale. Celu d'antaiu toastu redicatu pentru Maiestatea S'a a deschisu sirulu toastelor, care a fostu si de astadata destulu de lungu.

Sér'a s'a arangiatu o convenire musicala declamatorica, c'unu programu alesu. Dómn'a Eleni Ratiu nascuta Molnar a esecutatu cu mare succesu doue piese frumóse pe piano; d. Nicolau Ratiu a declamatu „Resunetulu“ de Iosifu Vulcanu; d. S. Popu a disertatu tractatulu seu prea interesantu insinuatu la adunarea generala: „despre Turd'a si giuru;“ d. Paulu a declamatu „Moldov'a la 1854“ de V. Alessandri si Ben. Popu a esecutatu frumóse arii pe vióra, dovedindu o abilitate si o precisiune rara. Publiculu numerosu a priimitu tóte punctele programei cu aplause. Dupa productiune s'a dansatu pēna la mediulu noptii.

Despre decursulu siedintei a 2-a si 3-a ve voi re-latá mane. Pentru acuma voiescu se ve impartiescu numai resultatulu nóuei alegeri a oficialiloru si a comitetului Asociatiunei pe periodulu urmatóriu de trei ani. Biroulu a fostu realesu intregu pe 3 ani: Presiedinte: T. Cipariu; vice-presiedinte Iac. Bolog'a; Secretariu I.: G. Baritiu; secr. II.: Dr. Hodosiu; Cassieru: cap. Stejariu; controlorulu: E. Brote; bibliotecariu: Petru Petrescu.

In comitetulu Asociatiunei au fostu alesii membrii ordinari dd. Paulu Dunca; Br. Ursu El. Macelariu; I. V. Rusu; I. Popescu prof.; Ios. Siulatiu; Dr. I. Puscaru; P. Cosm'a; G. Baritiu; Z. Boiu; Bas. Harsianu; V. Romanu. Membrii suplenti: dd. Dr. Barcianu, cap. Stejariu, Dr. Racuciu, Eug. Brote, Dr. Hodosiu, Comsia.

In fine mai observu, că s'a decisu că viitórea adunare generala sē se tiena in Sibiu pe la 15/27 ale lunei lui Augustu 1881 si că cu ea se fia impreunata si espositiunea, care erá se se tiena anulu trecut in Sighisióra.

Caus'a agrara ardeléna in diet'a maghiara.

(Urmare.)

Ugon: Onorata Casa! Sunt unele servituti, cari emanandu din natur'a referintieloru urbariale s'au sustienutu si dupa regulare, d. e., cá fostii iobagi au dreptu de pasiunatu in padurea fostului proprietariu si uséza acestu dreptu din vechime; ér' in acele parti ale Transilvaniei, unde lipsece cu totulu possessiunea urbariala. cu dreptulu de lemnaritu, de pasiunatu si de trestieritu alu singuraticiloru sunt insarcinate averi individuale. Sunt casuri, cá padurea e inscrisa in cartea funduara pe numele comunei si dreptulu de lemnaritu este alu ei, dreptulu de pasiunatu inse este alu altei comune. Intrebu acumu: óre coresponde o astfelu de possessiune conditioniloru economiei rationale, unde esista dóue usu-fructuri separate astfelu, in cătu realizarea unuia eschide realizarea celuilaltu? D. e. déca dreptulu de pasiunatu nu e alu proprietariulu padurei, usu-fructuariulu aceleia se va nesú totdéuna, cá padurea se nu póta cresce spre a o poté folosi dreptu pásiune, din contra proprietariulu padurei se va nesú totdéuna, cá se póta taiá lemne cătu mai multe si padurea ér' se créscá. Asemenea casuri sunt fórté multe in Transilvani'a si dupa parerea mea ar' trebui regulate astfelu, cá se se pretiúésca valórea servitutului, apoi valórea proprietatii insarcinate cu servitutulu si teritoriulu se se imparta dupa proportiunea acelei valori intre partile interessate, cá astfelu se se curme comuniunea.

Spre acestu scopu facu propunerea urmatóre:

In loculu punctului e) se se puna punctulu urmatóriu, ér' pct. e) se devina f).

„e) Proportionarea valórei servitutiloru de lemnaritu, ghinderitu, pasiunutu si trestieritu, usate cu dreptulu sub titlu urbarialu séu neurbarialu, cu valórea possessiunei insarcinate cu acestea, apoi impartirea possessiunei pe acésta baa si curmarea servitutului.“

Bokross referentului: Onorata Casa! D-lu Strevoiu, credo, că eliminarea punctului d) ar' fi de lipsa, pentru că cuprinde o dispozițiune superflua, care eventualu pôte dá ocaziune la multe processe. Eu nu sunt de acésta parere. În casulu usu-fructurilor exercitate sub titlulu urbarialu, déca acele usu-fructuri au fostu îndreptatite, are locu segregarea, în casu contrariu curmarea usu-fructului. Deci actiunea se pôte urdi sub două titluri, după cumu sunt și usufructurile îndreptatite séu neîndreptatite: séu sub titlulu de segregare în casulu, candu se recunoște îndreptatirea usufructului, séu sub titlulu de curmare a usufructului, déca actorulu află usufructulu de nedrept; pentru-că trebuie se concedemu actorului se'si aléga după convingerea s'a petitululu adevératu.

Dintr'acésta nu se pôte nasce absolutu nici unu reu, pentru ca într'adeveru legile din 1871 câtu și intentiunea, de acumu sunt menite a regulá comuniunea pe ori-ce teritoriu unde esista usufructu comunu. Ori se intentéza actiunea sub unu titlu, ori sub altulu, judecatori'a și în cadrulu proiectulu de față are dreptulu se judece după dovedile procurate în faptă. Deci déca proprietariulu începe actiunea pentru curmarea usufructului, judecatori'a pôte ordoná segregarea, dér' este imposibilu, că legea se îndruméze pe cineva prezentá o actiune contraria cu cea mai buna a s'a sciinței și convictiune.

Ve rogu deci se sustieneti punctulu d).

Nu me potú invoi nici cu propunerea amicului meu Ugron. Servitutiile urbariale după nomenclatur'a legala de pēna acumu nu obvinu sub acestu nume, ci că usufructuri urbariale și pentru casulu acestor'a segregarea este normata. Sub titlulu dreptulu privatu asemenea servituti existente, cumu le-a numitu densulu, adeca servitutiile de lemnaritu, trestieritu séu pasiunitu, sunt cuprinse sub notiunea proportionarii și anumitu nu în legea urbariala, ci în art. de lege LV: 1871, care nu privește referintie urbariale, ci usufructulu comunu, ce esista în cetate și în comunele libere ale Transilvaniei. Deci servitutiile numite de densulu, desi nu sunt basate pe titlu urbarialu, statorescu în totu casulu acea specie de proprietate comună, pe care s'a basatu titlu proportionarii. De altumintrea modificatiunea are și o parte, care o face nu numai superflua, ci și neacceptabila, pentru că nu incupe în cadrulu acestui proiectu de lege.

Acésta parte a modificatiunei este aceea, că propune estimarea valórei servitutiilor în bani gat'a în proportiune cu valórea în bani gat'a a substantii lucrului. Acésta este stabilirea unei chiei de proportiune noue, care, că dispozițiune materiala nu incupe în cadrulu acestui proiectu de lege, de alta parte inse ea este dejá pe deplinu rezolvita în §§. 2, 3 și 4 ai legi de proportiune art. LV: 1871. Deci nu potú se primescu propunerea de adausu a d-lui Ugron. Faptă cu d-lu deputatu Strevoiu ceru că punctulu d) se se primésca nealteratu. (Aprobari în drépt'a.)

Cosm'a: Onorata Casa! Audii dela d-lu referentulu o pēna de dreptu, care trebuie se marturisescu, că pēna în acestu momentu nu o am cunoscutu.

Nici eu nu aflú a fi la loculul seu acelu punctu pe care videscu d-lu Strevoiu se'lu scótiá din proiectu, pentru-că nu pricepu cum se se póta dovedi negatiunea; este lucru absurdu că eu se dovedescu unu ce, ce nu esista, și mai cu seama în processele urbariale, unde usulu este prob'a principala, unde „praesumptio juris“ totdeauna este pe lēnga celu ce e în posesiune. Acésta ar' fi „actio negatoria.“ (Referentulu: Da!)

Am cercatu în estins'a motivare, ce ne stá înainte, că se aflú caus'a pentru care se cere introducerea acestui punctu nou, dér' raportulu comisiunei nu contine nici unu cuventu despre acésta; inse nici după esplicarile, ce le audii acum nu sum mai luminatu de câtu înainte de aceea, și 'mi-e tema, că aici jáce ceva ascunsu, și sub acestu titlu se voru urdi altfelu de processe de câtu cele ce ni se punu în vedere, processe ce nu le potemu prevedea, cari, celu puçinu o parte a loru, potú deveni fórté daunatórie pentru partide.

A disu d-lu referentulu că acésta dispozițiune este propriamente identica cu cea din punctulu c) că-ci totu un'a este, déca fostulu proprietariu va intentá actiune pozitivă pentru impartirea pasiunii și padurei între sine și între iobagi sei iobagi, ori negativi, că, de órece dreptulu fostiloru iobagi nu se baséda pe titlu urbarialu se se eschida dela posesiunea acelor'a, — dreptulu proprietariului nu 'lu poti restringe.

Déca este totu un'a, apoi punctulu atacatu într'adeveru este de totu superfluu, că-ci intentarea actiunei pentru segregare este impusa fostulu proprietariu prin lege, aceea dăra la tóta intemplantrea trebuie se o urdiésca, în processulu de segregare se va debate cestiunea usufructului din tóte punctele de vedere, și déca acela se baséda pe titlu urbarialu totu capetá și fostii iobagi partea, ce li compete, din contra totu fi respinsi.

Repetu, după esplicarile audite, me temu, că scopulu acestui punctu nu este acela, ce ni se presenta, deci, considerandu, că și după cele dise de d-lu referentulu este superfluu, ve rogu că primindu propunerea d-lui Strevoiu se'lu scótiá din proiectu.

Cu aceste asiu terminá, de cumva n'ar fi în acestu § unu punctu, despre care am vorbitu la desbaterea generala, fara că se fi obtinutu vre-unu respunsu dela d-lu ministru.

Mi-am luatú voie adeca sub decursulu desbaterei generale a atrage atentiunea on. case asupra unei inpregiurari, la care 'mi-ar' fi placutu se capetu nescari deslusiri dela d-lu ministru de justitie, dér' n'am fostu norocosu a le primi deci sunt silitu a aduce de nou lucrulu pe tapetu.

Se dice la punctulu b) „în actiunile pentru rescumperarea prestatiuniloru rescumperabile.“

Pentru una dintre referintiele ce se subsumá sub acestu punctu, carea este fórté ponderósa, n'avemu provisiune în legea materiala, deci noi facemu aci dispozițiuni formale în privinti'a unui lucru, despre care n'avemu lege materiala.

Este acésta cestiune coprinse în § 27 alu patentei urbariale, unde se dice că „printr'o dispozițiune speciala se va aretá, sub ce conditiuni și în ce modu se se respunda capitalulu de desdaunare, și cum se se respunda celoru îndreptatiti rent'a de 5% cu cooperarea autoritatiloru ces. regesci.“

Aceste sunt prestatiuni aprópe de o natura cu remanentiele din Ungari'a, unde pamentulu remane în proprietatea celui ce'lu possede, și numai prestatiunile trebuie rescumperate.

Acésta este o rana pe corpulu justitiei deschisa de 32 de ani, carea inse nu se nesuesce se o vindece nici legislatiunea, dér' nici chiaru proprietarii din Transilvani'a, căci o vindeca ei cu totulu altumintrea acasa.

Li se adjuceca dreptulu în privinti'a rescumperarii prestatiuniloru, li se staveresce și chei'a, după care prestatiunile se se pretiúésca. Curi'a reg. inse prin sentintia e-nuntia, că proprietarii nu voru poté primi sum'a de rescumperare pēna candu legislatiunea nu va aduce lege în acésta privintia, ceea ce invólva presupunerea, că rescumperarea va trebui se se efectuésca prin midilocirea statului.

Pentru restantiele prestatiuniloru nu sunt numai possessorii actuali respundietori, ci mai multu fostii proprietari, cari n'au solicitatu prestarea, căci la cererea loru autoritatile politice au fostu datóre a síli pe respectivii la implinirea prestatiuniloru sustienute pēna la desdaunare, dér' n'au facut'o și astfelu bietii ómeni sunt astadi insarcinati cu o restantia de 32 de ani.

Pe bas'a sentintieloru urbariale improcessuédia fostii proprietari pe fostii dileri etc., pentru restantiele de prestatiuni înainte judecatoriei sumare, carea cu desconsiderarea legi de prestatiune 'i judeca se respunda valórea prestatiuniloru restante și fiinducá acésta după pretiúire este cu multu mai mare de câtu adevérat'a valóre a insusi teritoriului, la care se referesce, li se ié pamentulu pe sém'a fostulu proprietariu și inca fostulu proprietariu trece de generosu, că se multumesc cu atáta.

Astu modu firesce adi mane nu va mai fi substratu de desdaunare, dér' pe acésta cale se deposedéda în modu ilegalu mii de proprietari mici — și totusi nu s'a aflatu nici macaru unu deputatu transilvanu, care se'si fi ridicatu vocea în acésta cestiune în favórea poporului.

Rogu deci pe d-lu ministru de justitie, că se 'mi promita, că se va ingrigi, că se se aduca legea pusa în prospectu în patent'a urbariala.

Pauler ministru de justitia:

La provocarea d-lui deputatu Cosm'a imi ieau voia a observá pe scurtu, că legea presenta tractandu numai procedur'a, nu se pôte lasá de locu în deciderea unoru cestiuni meritorie; în câtu privesse reflectarea inse, acésta o apreciezu pe deplinu, și în câtu voiu aflá justificata lips'a, voi iniçiá dispozițiunile necesarie.

Presidiulu: pune la votu proiectulu comisiunei, care se primescu, și astfelu cadu propunerile lui Strevoiu și Ugron.

(Va urmá.)

Dela sínódele eparchiali romane gr. or.

(Fine.)

În siedinti'a a IX-a și cea din urma tienuta în 4/16 Maiu d-lu episcopu comunica rescriptulu ministerialu prin care se aduce la cunoscenti'a sinodului, că M. S'a imperatulu a binevoitu a lua la cunoscentia adres'a de felicitare asternuta cu ocaziunea prea înaltei nunti de argintu. Sinodulu ia cu bucuria actu de acésta comunicare. P. S. S. d-lu Episcopu comunica mai departe sinodului, că a aprobatu alegerea celoru doi assesori preotiesci alesi în senatulu bisericescu alu consistoriului diecesanu. După respunderea mai multoru interpelatiuni se pune la ordinea dilii raportulu comisiunei fonduriloru comune prin care aréta, că administratiunea fonduriloru nationale serbesci nu pôte dá unu conspectu despre stadiulu pretensiuniloru comune aflátóre suptu procesu și că pretensiunile dubiose ale ambeloru parti au devenitu neincassabile: dreptu aceea comisiunea propuse a-se sterge aceste pretensiuni. Sinodulu decide, că epitropi'a fonduriloru comune se-se adreseze de nou către admi-

nistratiunea serbésca pentru a capeta acestu conspectu; ce se atinge de pretensiunile neincassabile, sinodulu insarcinéza comisiunea sinodale esmisa pentru revisiunea fonduriloru comune se studieze starea acestoru pretensiuni și se raporteze la timpulu seu sinodului. Comisiunea financiara raporteza, că diurnele și banii de calatoria ai d-loru deputati se urca la sum'a de 2639 fl. 55 cr. Sinodulu apróba acésta suma. După resolvarea mai multoru petitiuni se pune la ordinea dilii raportulu comisiunei esmise în caus'a testamentului reposatului capitanu c. r. Const. Nicolaeviciu disputatu de rudeniele sale. Din acestu raportu se vede, că P. S. S. d-lu episcopu s'a purtatú cu multa energia în ceea ce privescu realizarea definitiva a pomenitului testamentu. Sinodulu esprima parintelui episcopu recunoscenti'a s'a pentru energi'a desvoltata.

Pe urma vine la ordinea dilii raportulu comisiunei de 12 esmise pentru regularea parochiiloru și arondarea protopresbiteratelor. Acestu raportu propune trei clase de parochii: Cl. I parochie cu venitu de celu puçinu 800 fl.; cl. II-a parochie cu venitu de celu puçinu 600 fl. și cl. III parochie cu venitu de celu puçinu 400 fl.; propune mai departe, că în parochii cu mai puçinu de 1500 de suflete se nu se mai admita decâtu unu singuru preotu. Sinodulu primesce amendóue aceste propuneri ale comisiunei. Concluziunile raportulu pentru arondarea protopresbiteratelor inca sunt admise de sinodu. După desbaterea raportulu privitoriu la fixarea venituriloru stolari, a cestiunei infintiarei celoru două episcopii nóue în Timisórá și în Oradea-mare și a mai multoru altoru rapórté de mai mica însemnatate se pune la ordinea dilii raportulu comisiunei scolare asupra raportulu generaiu alu consistoriului diecesanu, că senatu scolaru pe anulu 1878/9. Din acestu raportu se vede, că în scólele confessionale ale diecesei afara de locurile asia numite montane și din fostulu confiniu militarú, din care numai scólele populare inferióre din Caransebesiu, Mehadi'a, Orsiov'a și Moceresiu și scól'u populare superióre din Bozovicu stau sub jurisdictiunea consistoriului diecesanu din Caransebesiu, au fostu prunci harnici de scóla 18410 (9672 de parte barbatésca și 8738 de parte femeiesca). Din acestia au cercetatú scólele populare inferióre 6435 prunci de partea barbatésca și 3188 de partea femeiesca: scól'a din Bozovicu a fostu cercetata de 28 de baiati. Au cercetatú preste totu scól'a cumu vedemu numai 9651 adeca abia 52.68%. Scólele populare au fostu în diecesá în anulu 1878/9 216, din cari un'a superióra în Bozovicu. Acésta din lips'a mediulóceloru de esistencia cu finea anului scolaru trecutú a trebuitu se inceteze. La scólele populare au functionatu 224 de invetiatori, 2 invetiatoresc și 2 invetiatori populari superiori: preste totu 228 de invetiatori. Din acestia 199 au fostu ordinari, 1 adjunctu și 28 substituti; 132 cu decrete definitive și 96 provisori.

Institutulu pedagogicu diecesanu a fostu frecuentatu în cursulu I de 13 elevi și 1 eleva; în cursulu II 15 elevi și 2 eleve și în cursulu III 11 elevi și 2 eleve. Dintre pedagogii absoluti au fostu aplicati 1 investitorésca și 10 invetiatori. Cursurile au fostu predate de 3 professori ordinari și de 3 professori aussiliari. Comparandu starea invetiamentulu popularu din 1878/9 cu cea din 1877/8 se constata unu scadiamentu de 1099 copii în nefavórea anului 1878/9. Caus'a e cu deosebire ból'a epidemica difterytis, care a seceratu și secerá inca unu mare numeru din tinerimea scolará. Mai bine au fostu frecventate scólele populare în protopresbiteratulu Fagetului cu 57.05% și mai reu în protopresbiteratulu Jebelului, unde frecuentéza numai 34.33% din numerulu copiiloru de ambele sexe. În fine după desbaterea raportulu comisiunei petitionare, presiedintele sinodului multumindu d-loru deputati în terminii cei mai vii pentru zelulu și activitatea neobosita, ce au desvoltatu cu totii spre înaintarea și prosperarea clerului și a credintiosiloru din diecesa și dându-le archierésca s'a binecuventare declara sess'unea ordinara a sinodului de inchisa. Deputatulu Iacob Popovicu multumescu în numele sinodului Prea Santiei Sale Parintelui Episcopu pentru rabdarea, fatigie și tactulu manifestatu în conducerea greleloru agende ale sinodului. Cu acésta sinodulu și-a incheiatu activitatea s'a.

D i v e r s e.

[Principele Carolu și principes'a Elisabet'a] au sositu Marti în 10 Augustu la

gar'a din Brasiovu venindu dela Sinaia. In de-sursulu micului intervalu de de 10 minute, câtu se oprira aci Mariile Loru fura salutate de autoritatile comitatense si comunale reprezentate prin d-nii de Szentiványi, comite supremu, de Roll, vice-comitele, Brennerberg, primariulu orasiului si Oscaru Alesius, senatoru.

[D-lu Teodoru Burada] unulu dintre cei mai distinsi professori ai conservatorului de musica din Iasi a petrecutu Dumineca in 27 Iuliu in mediuloculu nostru venindu din Bucuresci. D-lu T. T. Burada pre langa aceea, că este unu neobositu si potemu dice cu dreptu cuventu uniculu scriitoriu musicalu romanu de astadi, este si unu passionatu culegetoriu de traditiuni si datini romanesci de totu soiulu. D-s'a abstractiune făcându de la operele sale musicali potemu dice, că este creatorulu unui nouu genu literariu romanescu fôrte puçinu cunoscutu pëna acumu: „Bocetele“, din care a publicatu o mica parte in Convorbirile literare din Iasi. Dupa ce a cutreeratu in acestu scopu satele de prin Moldov'a, Romani'a, Bucovin'a si Dobrogea, acumu este pe drumu de a cutreera Transilvani'a si Banatulu pentru a studea music'a nationale si dincöce de Carpati si a aduna datinele si obiceiurile inca in usu pe la inmormentari, nunte etc,

Luni in 28 Iuliu plecã din midiloculu nostru spre a merge preste Fagarasiu la Sibiiu.

Suntemu siguri, că compatriotii nostri nu voru intardiã de a primi pretutindinea pe d-lu T. Burada, asia cumu trebuie se fia primitu unu barbatu de consideratiunea d-sale. Dorindu, că d-lu T. Burada ajunsu la capetulu calatoriei sale, se nu duca cu sine dela Romani de dincöce de carpati de câtu suveniru placute, i mai dicemu inca odata calatoria buna si succesu deplinu!

[Balu academicu.] Studentii nasu- deni dela scölele inalte voru arangia la 18 Aug. 1880 st. n. in localitatile otelului „Rahova“ in Nasendu unu balu. Venitul curatu alu balului este destinatu pentru ajutorarea studentiloru academici romani lipsiti de mijlöce. Inceputulu va fi la 8 1/2 öre sér'a. Intrarea de persöna va fi 1 fl. 20 cr. v. a. éra de familia 1 fl. Ofertele marinimöse se voru cuita pe cale jurnalistica.

[O domnisiöra romana doctoru in medicina.] Journalulu „Messager du midi“ din Montpellier dela 29 Iulie raportéza, că domnisiöra Maria Cutiarida din Calarasi a facutu in 29 Iulie inaintea facultatii celu d'antaiu essamenu de doctoratu in medicina. Not'a ce a raportatu domnisiöra Cutiarida in acestu greu essamenu a fostu „fôrte bine.“ In urm'a essamenului a avutu satisfactiunea de a priimi chiaru elogiurile juriului essaminatoriu. Caldurösele nöstre felicitari fiitorului doctoru de medicina femeninu!

[Universitatile din Germani'a] sunt dupa cumu constata unu raportu oficialu aparutu de curëndu in numeru de 21. La aceste universitati propunu 1825 de professori, dintre cari 949 sunt prof. ord., 20 prof. ordinari-onorari; 338 prof. extraordinari; 10 prof. extraord.-onorari si 458 docenti privati. La töte aceste 21 de universitati se afla cele 4 facultati de teologia, de dreptu, de medicina si de filosofia. Se afla si câte o facultate de sciintie sociale si politice in Würzburg si in München; câte o facultate de economia politica se afla in München si in Tübingen; se mai afla o facultate de sciintiele naturale in Tübingen si un'a de sciintiele matematice si fizice in Strassburg. Este de notatu, că se afla si o facultate de teologia protestanta la 17 universitati si un'a de teologia catolica la 7 universitati. Numerulu totalu alu profesoriloru de teologia si alu docentiloru privati este de 192. Dintre acestia 141 apartienu facultatiloru protestante si 51 celoru catolice. Facultatile de dreptu (cari cuprindu si facultatile de sciintiele politice si economice) numera 193 de professori; cele de medicina au 528 de professori. Facultatile de filosofia (cari cuprindu si facultatile de sciintiele matematice si fizice) au 696 de professori si 286 de docenti privati. In Berlinu are corpulu didacticu mai multi reprezentanti (147); vine apoi Leipzig cu 117. Numerulu profesoriloru la facultatea de filosofia si de literatura in Berlinu este de 74.

[Congresulu internationalu alu posteloru.] — La 1 Octobru viitoriu va avea locu la Paris unu congresu internationalu alu posteloru, care se va ocupa de schimbulu scrisoriloru cu valöre declarata si de mandatele postale. La celu din urma

congressu administrati'a posteloru germane propusesse pentru mandatele postale o taxa de 50 de centime pentru suta de franci; aceasta cifra inse nu fu primita si congresulu adopta o taxa de 25 de centime pentru 25 franci cu restrictiunea că tax'a se fia de 50 de centime celu puçinu pena la concurenti'a sumei de 50 de franci. S'au intielesu inse a reveni asupra acestei cestiuni la viitorulu congresu si se spera la Berlin, că tarifulu mai moderatu propusu de Germani'a va primi asentimentulu majoritatiei stateloru. Pe langa acestea Germania mai propuse de a nu restringe sum'a valörei declarate; statele inse care nu posedu poste de pachete (Fahrposte) au facutu se se adopte limit'a de 5000 de franci. Este probabilu, că si asupr'a acestei propuneri se va reveni la viitorulu congresu.

(Cedrumu percurge man'a unu culegetoriu tipografu intr'unu anu de dile) ne o spune unu statisticu, care n'a pututu resista farmecului de a calcula acestu drumu. Acestu nostimu statisticu pune in principiu, că unu culegetoriu habilu lucrandu 10 öre pe di (abstragendu dela distribuire si corectura) culege 12000 de litere. Socotindu anulu cu 300 de dile de lucru ajungemu la unu totalu de 3,600,000 de litere. Distanti'a intre culegetoriu si cutiile cu litere si viceversa fiindu socotita cu 2 urme, capetamu preste totu 7,200,000 de urme. Unu milu geograficu face 23,500 de urme. Astufeliu drumulu facutu in aceste conditiuni de man'a unu culegetoriu tipografu intr'unu anu de dile este mai mare de 300 de mile geografice séu mai multu de 2000 de verste rusesci.

(Dr. Tanner), dupa cumu ne spunu ultimele sciri din New-York si-a sförsitu cu succesu postulu de 40 de dile, ce 'si impusesse cu atat'a incapatinare. Cu acést'a nu se póte inse nici decätu sustiené, că s'a deslegatu problem'a: deca unu omu póte trai 40 de dile fara de nici unu nutrementu, deörece onestitatea experimentului de facia nu este pe deplinu constatata, cu töte că scirile din New-York ne spunu, că suspitiunea, că flanditoriulu doctoru ar' fi mancatu pe sub ascunsu trebuie considerata că neesistandu. De altcumu posibilitatea de a trai 40 de dile si mai multu fara de nutrementu este recunoscuta chiaru de capacitati medicali. Profesorulu Billroth din Vien'a s'a esprimat dilele acestea in acestu sensu. Renumitulu professoru crede, că potu se esiste organisme omenesci, cari se póta fi lipsite timpu mai indelungatu de nutrementu. Pentru a-'si sustiené acést'a asertiune Dr. Billroth aréta, că noi mancamu in generalu cu multu mai multu decâtu este de lipsa pentru sustienerea vietiei nöstre; mai multu decâtu este de lipsa pentru procesulu chemicu din corpulu omului. Asupr'a casului Dr.-lui Tanner nu se póte pronuntia, deörece i lipsescu cu totulu datele sigure despre veracitatea fapteloru colportate in publicu. Ar' fi bine că acestea se fia adeverate, pentru-cã atunci s'ar' puté sci intru câtu trebuie consideratu că faptu experimentulu doctorului Tanner. Fi-a oricum ar' fi, aceea nu-se póte contesta, că Dr. Tanner cu experimentulu seu a datu dovada despre o vointia mai tare decâtu ferulu!

(60 de dolari despagubire.) Unu jurnalulu americanu publica urmatoriulu ciudatu a-nuntiu subu titlulu de: „Paziti-ve.“ Prin acést'a dau de scire la toti, că nu cumva se se imprumute séu se platésca sociei mele Mary Melcher niscari va bani, ce mi se datoréza mie; deörece infidel'a m'a parasitu diu rea vointia Sambat'a trecuta 15 Iulie luandu cu sine töte lucrurile casei, toti banii ce mi se conveniu mie c'unu cuventu mia luatu totu lasandu-'mi numai paratii goli. Nu voiu plati nici o datoria facuta de dins'a si nu voiu recunösce nici datoriile, ce se voru fi platitu ei. Unde se afla ea nu sciu, cine o possede póte s'o tiena pe sam'a sa. Pe acél'a care mi-o va aduce, 'lu voiu da in judecata cerendu 60 de dolari despagubire. Cu stima, Iosef Melcher.“

[O flota tiestösa.] Éta istori'a unei ciudate informatiuni americane: Rodgers, capitanelu goelettei James Andrews, plecate la 20 Iuniu spre Calcasieu raportéza, că Marti'a urmatöre a intempnatu o fortuna. Marea érá fôrte agitata si o plöie parea iminenta, candu golett'a s'a gasitu fara de veste incungurata de o multime de tiestöse verdi (brösce), dintre care unele de marimea unei mese rotunde ordinare. Lucru ciudatu! töte aceste tiestöse erau resturnate pe spatel!

Dupa observatiunile facute ele acoperau marea pe o intindere de 10 mile in lungime si 6 mile in largime. Printre densele erau de töte marimele nici un'a inse nu se afla pe pantece. De asemenea se vedeau din töte partile somni, sariundu la o inaltime fôrte mare, că cumu ar' fi fostu hotarüt se parasésca marea, faptu ce denota séu o commotiune sub-marina séu presentia öre-carui monstru din adencimi. — Capitanulu Rodgers ar' dori o explicatiune a acestoru stranii fenomene, de öre-ce in carier'a s'a maritima n'a vediatu inca nici odata asia ceva.

[Populatiunile Rumeliei orientale] dupa datele scöse din jurnalulu oficialu „Marrica“ din Filippopole este urmatöre: 1. Departamentulu Filippopolei: orasiulu Filippopole 3749 de case cu 50 de familii, 24053 de locuitori; din acestia 10909 sunt bulgari (5450 barbati, 5459 femei), 5558 turci (2782 barbati, 2776 femei), 4781 greci (2330 b., 2451 f.), 865 tigani, 806 armeni, 1134 israeliti. In intregu departamentulu se afla 36307 case, 4223 de familii, 187095 de locuitori: 127619 sunt bulgari, 36848 turci, 14625 greci, 4736 tigani, 806 armeni, 1185 israeliti, 1276 emigranti bulgari. 2. Dep. Starazagra (Eski-Zagra) 29957 case, 40,013 familii, 158,905 locuitori: 124666 sunt bulgari, 27125 turci, 35 greci, 2811 tigani, 431 israeliti, 3847 emigranti bulgari. 3. Dep. Hasciöi: 20487 de case 28333 de familii 134268 de locuitori: 74646 sunt bulgari, 55333 turci, 1138 greci, 2116 tigani, 246 israeliti, 778 em. bulg. 4. Dep. Slivno: 22300 de case, 28718 familii, 130136 de locuitori: 96425 sunt bulgari, 12463 turci, 14184 greci, 3685 tigani, 276 armeni, 845 israeliti, 2198 emigr. bulgari si 60 emigr. greci. 5. Dep. Tatar-Bazargiu: 20350 de case, 25217 familii 117,063 de locuitori: 94873 sunt bulgari, 14898 turci, 676 greci, 3487 tigani, 151 armeni, 1112 israeliti, 1865 emigr. bulgari. 6. Dep. Burgas: 13706 case, 16797 de familii 88046 de locuitori: 36997 sunt bulgari, 28091 turci, 11798 greci, 2689 tigani, 72 armeni, 358 israeliti, 8041 emigr. bulgari. Preste totu se afla deci in Rumeli'a orientala: 143100 de case, 181316 familii, 815513 locuitori: 573231 sunt bulgari, 174759 turci 42516 greci, 19254 tigani, 4177 israeliti, 1306 armeni, 18005 emigr. bulgari si 60 emigr. greci.

Publicare de licitatiune.

Comun'a bisericésca gr. or. din Räsnovu dupa ce si-a primitu aprobarile necessari dela autoritatile mai inalte competente, — in diu'a de 17/28 Augustu 1880 la 10 öre a. m. va vinde prin licitatiune verbala publica, padurea de fagu de pe muntele bisericeii Baiu séu Dihamu aflatoriu Romani'a districtulu Prahova.

Conditiiunile de licitare precumu si alte espicari se potu capetá si respectire vedé in scöla romana de aici, unde se va tiené si licitatiunea.

Räsnovu, in 20 Iuliu 1880.

3—3

Comitetulu parochialu.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 10 Augustu st. n. 1880.

Rent'a de auru ungara	108.30	Imprumutulu cu pre-miu ung.	112.75
Imprumutulu cailoru ferate ungare	124.50	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	108.90
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (I-a emisiune)	83.10	Rent'a de harthia aust.	72.50
dto. (II-a emisiune)	98.30	„ de argintu „	73.30
dto. (III-a emisiune)	86.25	„ de auru „	87.60
Bonuri rurale ungare	94.25	Losurile din 1860	130.25
dto. cu cl. de sortare	93.25	Actiunile bancei austr.-ungare	820.—
Bonuri rurale Banat-Timis.	93.25	„ bancei de creditu ungare	254.50
dto. cu cl. de sortare	93.—	„ bancei de creditu austriace	274.—
Bonuri rurale transilvane	93.10	Argintulu in marfuri	—
„ croato-slav.	94.50	Galbini imperatesci	5.54
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	93.75	Napoleon'd'ori	9.33 1/2
		Marci 100 imp. germ.	57.60
		Londr'a	117.53

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gött si fiu Henricu.